

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.III.20.116/2021/9.

**A tanács tagjai:** Dr. Döme Attila a tanács elnöke  
Dr. Kiss Gabriella előadó bíró  
Dr. Parlagi Mátyás bíró

**A felperes:** felperes neve

**A felperes képviselője:**  
Dr. Sztán Emese ügyvéd

**Az alperesek:** I. rendű  
II. rendű  
III. rendű  
IV. rendű

**Az alperesek képviselői:**  
Dr. Kollár Gyula ügyvéd I. rendűért  
ügyintéző: dr. Hídvégi Péter ügyvéd III. rendűért

**A per tárgya:** kártérítés

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**  
felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**  
Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.412/2020/9/II.

**Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:**  
Fővárosi Törvényszék 2.P.22.600/2017/56.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárás 3.500.000 (hárommillió ötszázezer) forint összegű illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

[1] Az I., II. és IV. rendű alperesek más személyekkel közösen 1995-ben megalapították a Szövetkezetet, későbbi nevén Szövetkezetet (a továbbiakban: szövetkezet) azzal, hogy saját tőkeerő hiányában a banknál magasabb hozamok kilátásba helyezésével biztosítják az állandó tőkebevonást úgy, hogy a tagok számát folyamatosan növelik. Az üzletpolitika és annak gyakorlati megvalósítása magában hordozta a fizetéseképtelenség bekövetkeztének lehetőségét. Az időközben hatályba lépett 2000. évi CXLI. törvény egyes előírásainak megkerülése és a szövetkezeti üzletrészt-forgalmazás további folytatása érdekében egy másik szövetkezetet is bevontak a működésbe. A befektetők pénzét nem gazdasági tevékenységre, hanem látszat-beruházásokra és saját céljaikra fordították.

[2] A szövetkezet igazgatóságának elnöke hosszabb időn keresztül az I. rendű alperes volt. A II. rendű alperes igazgatósági tag és felügyelőbizottsági tag volt. A III. rendű alperes igazgatósági tag volt.

[3] A szövetkezetnél jelentősebb jövedelmet eredményező termelő tevékenység nem folyt, realizált befektetési eredmény sem volt kimutatható. A szövetkezet úgy működött, hogy magánszemélyektől különböző jogcímenek befektetést fogadott el. Az üzletrészt forgalmazásból származó bevételeket a saját tőke részeként mutatta ki annak ellenére, hogy az ideiglenes jellegű volt. A vagyontfedezettel nem rendelkező fiktív üzletrészek ekkénti nyilvántartásával az állandó tőkehiányt fedte el. Az I.-II. és IV. rendű alperesek a szövetkezet alapításától kezdődően tudatában voltak annak, hogy az ígért hozamok nem teljesíthetők.

[4] A felperes jogelődje, volt házastársa üzletrészt adásvételi szerződést kötött 2003. szeptember 24-én a szövetkezettel, 66.750.000 forint értékben részjegyeket vásárolt. Úgy állapodtak meg, hogy az összeg visszafizetése 2004. március 25-én esedékes. A szövetkezet az összeget nem fizette vissza.

[5] A szövetkezettel szemben 2004. április 6-án rendelte el a bíróság a felszámolást.

[6] A jogosult 2015. január 1-jén a felperesre engedményezte a követelését.

[7] Az alpereseket a büntetőbíróság jogerősen elítélte a szövetkezet működésével kapcsolatban elkövetett különböző gazdasági jellegű bűncselekmények miatt. A másodfokon eljáró büntetőbíróság a felperes jogelődje által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította, mert az igényérvényesítő nem minősült a Be.54.§-ában meghatározott magánfélnek, ezért nem volt jogosult az igény büntetőeljárásban való érvényesítésére.

#### **A kereseti kérelem és az alperesek védekezése**

[8] A felperes keresetében 66.750.000 forint és késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Arra hivatkozott, hogy volt házastársa 2003. szeptember 24.-én adásvételi szerződést kötött a szövetkezettel, amelynek alapján szövetkezeti üzletrészeket vásárolt, a szövetkezet pedig vállalta, hogy az üzletrészeket 66.750.000 forint ellenérték fejében 2004. március 25.-ig visszavásárolja. A visszavásárlásra nem került sor. Indokolásában utalt az alperesekkel szemben folyt büntetőeljárásra annak alátámasztásául, hogy mint vezető tisztségviselők egymás cselekményeiről tudva sajátjukként rendelkeztek a szövetkezet vagyonával és a befektetőket megkárosították. Úgy vélte, nem hivatkozhatnak alappal a szövetkezet elkülönült jogalanyiségára, mert azt bűncselekmény elkövetésére használták fel.

[9] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

#### **Az első- és másodfokú ítélet**

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 66.750.000 forintot és járulékait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában megállapította, hogy a felperes a büntetőeljárásban a polgári jogi igényét érvényesítette. Az, hogy a másodfokú bíróság azt egyéb törvényes útra utasította, véleménye szerint nem változtat azon, hogy az igényérvényesítés megtörtént, ami az elévülés megszakadását eredményezte. Számítása szerint az elévülés az azt megszakító büntetőeljárás jogerős befejeződése után, 2013. november 20-án újratekintődött, így a felperesnek ettől az időponttól számított ötéves határidő állt a rendelkezésére igényének érvényesítésére, amelynek leteltét megelőzően 2017. február 13-án benyújtotta keresetlevelét. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a követelés nem évült el.

[11] A jogerős büntető ítélet alapján tényként állapította meg az alperesek magatartásának jogellenességét. Ugyancsak a büntető ítéletre alapítottnak kifejtette, hogy az alperesek a szervezetek elkülönült felelősséggel visszaélve olyan magatartást tanúsítottak, amely sértette a jóhiszeműség és tisztesség polgári jogi alapelveit, valamint a joggal való visszaélés tilalmát. Úgy ítélte meg, hogy a szervezetek elkülönült felelősségével visszaélve olyan szándékos, csalárd, a saját érdekeiket szolgáló magatartást tanúsítottak, amellyel az üzletrész-értékesítések során a szervezeteket bevételhez juttatták, majd ezt a bevételt a saját vagyonuk javára elvonták. Mivel a szervezetek irányító pozícióját az I. és II. rendű alperesek töltötték be, a keresetet velük szemben találta megalapozottnak.

[12] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével annak megfellebbezett részét megváltoztatta, és az I. rendű alperessel szembeni keresetet elutasította. Kiegészítette a tényállást azzal, hogy az üzletrész adásvételi szerződések valójában kölcsönt lepleztek, mert sem a szervezetek, sem a felperes jogelődje nem kívánt adásvételi szerződést kötni, a befektetői szándék a hozamszerzés, az I. rendű alperes célja pedig a megszerzett pénz saját célokra történő felhasználása volt. Az így kiegészített tényállás alapján túlnyomórészt nem értett egyet az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival.

[13] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta az alperes magatartása kapcsán a jogi személy elkülönült jogalanyiságával való visszaélés és a felelősségátörés kérdését, mivel azonban a kiegészített tényállás alapján a felperesi jogelőd nem szerzett üzletrészt, ekként a szervezeten kívüli személynek minősül, a szervezet önálló jogalanyiságával visszaélő vezető tisztségviselővel szemben szerződésen kívül okozott kár megtérítése címén jogosult közvetlenül igényt érvényesíteni. Úgy ítélte meg, hogy a felelősség áttöréséhez szükséges tényállási elemek mindegyike fennáll a büntető ítélet alapján, mert az I. rendű alperes a szervezet elnökeként az üzletrészek értékesítését piramisjáték-szerűen folytatta. A jogalapon túl azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Az elévülés kapcsán megállapította, hogy a felperes csupán állította az igénye határidőn belül érvényesítését, de nem bizonyította, hogy a követelés esedékessé válásától, azaz 2004. március 25-től számított öt éven belül megtörtént az igénybejelentés a büntetőeljárásban. Indokolása szerint ugyanakkor a felperes igényérvényesítése akkor is elkésettnek minősülne, ha a polgári jogi igény előterjesztésének időpontját igazolja, mivel a jogerős büntető ítéletből kitűnően igényét a büntetőeljárásban nem bírálhatták volna el, arra ugyanis a büntetőbíróságnak nem volt hatásköre, ezért csak az elévülés nyugvására vezethetett volna a követelés érvényesítése, a nyugvás pedig a jogerős büntetőítélet meghozataláig állt volna fenn. Rámutatott, hogy ennek következménye az igényérvényesítési idő egy évvel való meghosszabbodása lett volna, amelyhez képest a keresetlevél ugyancsak elkésett, mivel a büntetőeljárás 2013. november 20-án fejeződött be jogerősen, a felperes viszont keresetlevelét csak 2017-ben nyújtotta be. Mindezeket értékelve megállapította, hogy a követelés elévült, így az bírósági úton nem érvényesíthető.

### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében való hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérve.

[15] Megsértett jogszabályhelyként a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 327. §-át jelölte meg.

[16] Állította, hogy az elsőfokú eljárásban csatolta a 2004. augusztus 2-án kelt és a jogelődje által ugyanezen a napon benyújtott büntetőfeljelentést, amellyel polgári jogi igényét érvényesítette. Az okiratot felülvizsgálati kérelméhez is mellékelte. Megjegyezte, hogy az igényt az elsőfokon eljáró bíróság egyéb törvényes útra utasította, a másodfokú bíróság pedig elutasította, amiből levonható az a következtetés, hogy az igény az elbírálásakor még nem évült el. Tévesnek tartotta a jogerős ítélet elévülés kérdésében elfoglalt álláspontját is. Kiemelte, hogy a Ptk. 326. §-ához fűzött törvényi magyarázat tételesen felsorolja azokat az esetköröket, amelyek az elévülés nyugvását eredményezik, és amelyekbe a büntetőeljárásban érvényesített polgári jogi igény nem tartozik bele. Ezzel szemben általánosságban utalt arra, hogy a töretlen bírósági gyakorlat szerint a polgári jogi igény büntetőeljárásban való érvényesítése a jogerős ítélet meghozataláig megszakítja az elévülést. Erre tekintettel álláspontja az volt, hogy a büntetőeljárás befejeződésével az elévülés idő újból kezdődött, és keresetlevele határidőn belül érkezett. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság érvelése akkor lenne elfogadható, ha az eljárásra a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezéseit kellene alkalmazni. Végül megjegyezte, hogy mivel a per tárgya nem bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, az I. rendű alperes fellebbezését már a Fővárosi Törvényszék 2.P.22.600/2017/69. számú végzése alapján el kellett volna utasítani.

[17] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

[18] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[19] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között a Pp. 272. § (2) bekezdésének megfelelően megjelölt jogszabálysértések és azok előadott jogi indokai tekintetében vizsgálta felül.

[20] A felperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ítéletnek az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti igénye elévültségével kapcsolatos álláspontját támadta két tekintetben. Egyfelől vitatta a másodfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a polgári jogi igényének a büntetőeljárásban történt bejelentését csak állította, de nem bizonyította. Ezzel összefüggésben hivatkozott arra, hogy már az elsőfokú eljárás során is rendelkezésre

állt a 2004. augusztus 2-án kelt és érkeztetett büntetőfeljelentés, amely igazolta a polgári jogi igénye elévülési időn belül történt érvényesítését. Másfelől vitatta a másodfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, hogy a polgári jogi igény bejelentése csak az elévülés nyugvását eredményezhette annak megszakítása helyett.

[21] A felülvizsgálati kérelemnek a polgári jogi igény büntetőeljárásban történt bejelentésére vonatkozó indokolása lényegében a másodfokú bíróságnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésén alapuló mérlegelő tevékenysége helyességét támadta. Azonban ezt a jogszabályhelyet a felperes felülvizsgálati kérelmében megsértettként nem jelölte meg. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontjaiból következően a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja; bármelyikük hiánya akadályozza az érdemi felülvizsgálatot és érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében mindkét tartalmi követelmény maradéktalanul teljesült. Ezért a Kúria érdemben nem vizsgálta, hogy ténylegesen megtörtént-e a felperes részéről a másodfokú bíróság által megjelölt elévülési időn belül az igénybejelentés a büntetőeljárásban. A felülvizsgálati kérelem azonban ettől függetlenül sem vezethetett eredményre.

[22] Egyetért ugyanis a Kúria a másodfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy az adott esetben a büntetőeljárásban történő igényérvényesítés csak az elévülés nyugvásának megállapítására vezethetett volna a jogerős büntető ítélet meghozatalának időpontjával bezárólag. A Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni az akadály megszűnésétől számított 1 éven belül – 1 éves, vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig 3 hónapon belül – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból 1 évnél, illetőleg 3 hónapnál kevesebb van hátra. A felperes álláspontja szerint esetében azért nem következhetett be az elévülés nyugvása, mert a Ptk. 326. §-ához fűzött törvényi kommentár tételes felsorolja a nyugvás eseteit. Ez azonban téves állítás. Egyfelől a törvényt magyarázat nem bír normatív erővel, csupán a jogszabály értelmezéséhez nyújthat segítséget és támpontokat. Másfelől a Ptk-hoz írt egyetlen törvényt magyarázat sem tartalmaz ilyen tételes felsorolást, csupán példálózó jelleggel említenek eseteket a szerzők. A törvény nem sorolja fel a jogérvényesítésnek azokat az akadályait, amelyek az elévülés nyugvásához vezetnek, hanem azt mondja ki, hogy az elévülés nyugvását idézi elő minden olyan esemény, amely miatt a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni. A bírósági gyakorlat esetről esetre ad választ arra a kérdésre, hogy mit lehet az elévülés nyugvását előidéző oknak tekinteni. Figyelemmel a rövid elévülési határidőkre a bírósági gyakorlat az elévülés nyugvásának feltételeit méltányosan állapítja meg.

[23] Ennek megfelelően hasonló esetben a Pfv.III.21.332/2016/8. számú ítéletében is az elévülés nyugvásához vezetett a Kúria, amikor az előterjesztett polgári jogi igényt a büntetőügyben eljáró bíróság azért nem bírálta el érdemben, mert az igényérvényesítőt nem tekintette magánfélnek annak ellenére, hogy a bűncselekmény az ő érdekeit sértette. Ebben az eseti döntésében is kifejtette a Kúria: az elévülés nyugvása attól függetlenül megállapítható, hogy az igényérvényesítő magánfélnek minősült-e, vagy csak annak tekintette magát, ugyanis

– a felperes esetéhez hasonlóan abban az ügyben is – a másodfokú büntetőbíróóság mutatott rá az igény büntetőeljárásban való érvényesíthetőségének akadályára, a vádhatóság és az elsőfokon eljáró bíróság a törvényi akadályt nem észlelte és a polgári jogi igényt elvileg érvényesíthetőnek találta. Emiatt a másodfokú döntésig az igényérvényesítőnek nem is volt más törvényes lehetősége igénye érvényesítésére a párhuzamos igényérvényesítés kizártsága miatt. A felperes esetében ugyanezek a feltételek megállapíthatóak és érvényesülnek.

[24] A Pfv.III.20.919/2019/18. számú ítéletében a Kúria az elévülés megszakadására következtetett olyan esetben, amikor a sértett által magánfélként előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését a büntetőbíróóság egyéb törvényes útra utasította. Ebben az esetben ugyanis nem arról volt szó, hogy a fél menthető okból az igény érvényesítésére alkalmatlan eljárást vett igénybe, hanem az igényérvényesítésre alkalmas eljárásban élt a bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 335. § (1) bekezdésében adott felhatalmazásával, amely lehetővé tette a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítását, ha az jelentékenyen késlelteti az eljárás befejezését, vagy ha az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény zárja ki.

[25] Helyesen fejtette ki tehát a másodfokú bíróság ítélete indokolásában, hogy a jogerős büntetőítéletről következően a büntetőeljárás a perbeli körülmények között alkalmatlan volt a felperes igényének elbírálására, mert arra a büntetőbíróóságnak nem volt hatásköre, így a büntetőeljárásban történő igényérvényesítés nem az elévülés megszakadásának, hanem csak a nyugvásának megállapítására vezethetett volna. Ehhez kapcsolódóan pedig azt is megállapította a másodfokú bíróság, hogy mivel a büntetőeljárás 2013. november 20-án fejeződött be, a felperesnek ettől számított 1 éves határideje lett volna igényének polgári perben történő érvényesítésére. A felperes azonban a keresetlevelét e határidő elteltét követően, 2017. február 13-án nyújtotta be. Ezért az elévülési kifogás folytán az érdemben nem volt elbírálható. A másodfokú bíróság ítélete nem sérti a Ptk. 327. §-át, ezért azt a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

### **Záró rész**

[26] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége folytán a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségek viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes lenne köteles, azonban az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, és a felperes személyes költségmentessége folytán a felülvizsgálati eljárás illetéke is az állam terhén marad a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján. Az állam terhén maradó illeték összegét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésnek alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

[28] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja értelmében nincs helye további felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. június 29.

Dr. Döme Attila  
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella  
előadó bíró

Dr. Parlagi Mátyás  
bíró